

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **T. A.**, zast. JUDr. Miroslavou Kohoutovou, advokátkou se sídlem Boleslavská 1906/9, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2013, č. j. OAM-140/ZA-ZA13-HA03-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2014, č. j. 2 Az 23/2013 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2013, č. j. OAM-140/ZA-ZA13-HA03-2013 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Rozhodnutím žalovaného bylo rozhodnuto tak, že stěžovatelce se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Stěžovatelka se domáhá mezinárodní ochrany v České republice z důvodu, že se do své vlasti - Ruské federace nemůže vrátit, neboť se obává o svůj život. V této souvislosti odkazuje na události z počátku roku 1997, kdy byla se svojí dcerou unesena kvůli aktivitám jejího tehdejšího druha. Paralelně s únosem stěžovatelky došlo i k únosu syna jejího druha ve Španělsku. Tomu se však rozdílně od stěžovatelky podařilo uprchnout. Druh stěžovatelčin únos oznámil na ruské generální prokuratuře a na ministerstvu vnitra. Následně na základě dohody došlo k propuštění stěžovatelky a její dcery bez zaplacení výkupného, ale pod podmínkou, že nebude trvat na trestním stíhání únosců. Důvod, pro který se stěžovatelka nemůže vrátit do vlasti, spatřuje v možnosti opětovného únosu původními únosci, kteří

v současné době zastávají významné funkce, protože zná jejich identitu a mohla by dle ruských právních předpisů stále iniciovat jejich trestní stíhání.

[3] Městský soud shledal napadené rozhodnutí žalovaného za správné a stěžovatelčinu žalobu směřující proti tomuto rozhodnutí zamítl. Dle názoru městského soudu nebylo prokázáno, že by stěžovatelka byla ve své vlasti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod. Neuvedla, že by měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodů vypočtených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatelčin únos nebyl motivovaný osobou stěžovatelky či její dcery, ale podnikáním jejího druha. Mimo to ruské státní orgány zajistily její osvobození. Městský soud proto dovedl, že stěžovatelčin případ nenaplnňuje podmínky udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Soud mimo to upozornil, že v letech 2000 – 2003 stěžovatelka legálně pobývala na území České republiky, avšak o udělení mezinárodní ochrany nepožádala. Z této skutečnosti soud vyvodil, že únos z počátku roku 1997 neprožívala tak intenzivně, aby v případě vstupu na území České republiky o mezinárodní ochranu požádala. Soud měl za to, že stěžovatelka rovněž nenaplnila podmínky pro udělení mezinárodní ochrany jak ve formě azylu dle § 13 zákona o azylu, tak ani ve formě doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b zákona o azylu. Městský soud dále uvedl, že stěžovatelka nesplnila ani podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, když u ní shodně se žalovaným neshledal důvod hodný zvláštního zřetele. Stěžovatelka netrpí zvláště nebezpečnou chorobou, nepříchází z území postiženého humanitární katastrofou, a to ať způsobenou přírodními jevy či činností člověka.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu brojí stěžovatelka kasační stížností, ve které uvádí, že dle jejího mínění splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, když se domnívá, že v jejím případě jsou dány důvody hodné zvláštního zřetele, a to s ohledem na její rodinnou, sociální a ekonomickou situaci. Stěžovatelka tvrdí, že je třeba posouzení jejího případu v širším pohledu, znovu rekapituluje okolnosti svého únosu a poukazuje na možnost opětovného únosu v případě, že by se vrátila do Ruska. Dle stěžovatelčina názoru je přímo dotčena autoritářským režimem Ruské federace. Poukazuje na porušování lidských práv ve své vlasti s obecným odkazem na blíže nespecifikovaná rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, kdy se zejména nedaří hnát pachatele k odpovědnosti a úřady cíleně zabráňují tomu, aby domnělí pachatelé nesli tuto odpovědnost.

[5] S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že považuje stěžovatelčiny kasační námitky za nedůvodné a odkazuje plně na závěry městského soudu. Skutkový stav byl dle jeho názoru zjištěn ve správním řízení dostatečně. Žalovaný dále uvádí, že sama stěžovatelka uvedla, že nebyla nikdy v Ruské federaci politicky aktivní, ani neměla potíže s ruskými státními orgány, nebylo proti ní vedeno trestní řízení a nebyla pronásledována, ani jí nehrozí pronásledování z důvodů vymezených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Proto žalovaný trvá na svých závěrech stran neudělení azylu dle § 12 písm. a) a písm. b) zákona o azylu. Co se týče tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, odkazuje žalovaný na rozsudek zdejšího soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, a dovozuje, že řádně zjistil a posoudil situaci v zemi původu, zdravotní stav stěžovatelky a její osobní situaci. Zároveň odkazuje na

své rozhodnutí, kterým stěžovatelce nebyla udělena mezinárodní ochrana, ze kterého je patrné, proč neshledal v případě stěžovatelky důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. K tvrzené hroící vážné újmě v případě návratu do vlasti žalovaný uvádí, že únos byl motivován finančními zájmy únosců – soukromých osob, nikoliv státních orgánů. Stěžovatelka nadto uvedla, že státní orgány učinily kroky, které vedly k jejímu osvobození. Skutečnost, že se stěžovatelka zavázala nepodávat trestní oznámení na únosce, považuje žalovaný za azylově irelevantní. Pokud stěžovatelka trestní řízení neiniciovala, není důvod se domnívat, že by se únosci této možnosti po 17 letech obávali.

[7] Závěrem žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl pro nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Nejvyšší správní soud nespatřuje ve skutečnostech namítaných stěžovatelkou přesah jejích vlastních zájmů, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením zdejšího soudu.

[10] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že v jejím případě je dán důvod hodný zvláštního zřetele, a proto jsou naplněny podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji předchozí judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, který se zabývá samotným smyslem humanitárního azylu, když uvádí: „Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

[11] Je také třeba připomenout judikaturu týkající se přezkoumávání rozhodnutí o humanitárním azylu, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, publ. pod č. 112/2004 Sb. NSS, ve kterém se podává: „Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.“ V případě přezkoumání rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu tedy soud ve správním soudnictví není oprávněn nahrazovat správní uvážení správního orgánu rozhodujícího o azylu svou úvahou a zkoumá pouze, zda je rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu přezkoumatelně odůvodněno.

[12] V projednávané věci žalovaný uvedl svou úvahu o důvodech neudělení humanitárního azylu na str. 6 - 7 svého rozhodnutí dostatečně přezkoumatelným způsobem. Žalovaný uvedl, že se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací stěžovatelky a přihlédl ke zdravotnímu stavu žadatelky, přičemž konstatoval, že v případě žadatelky nezjistil žádný důvod, který by jakkoliv souvisel s udělením humanitárního azylu, neboť mezinárodní ochrana formou humanitárního azylu se uděluje ze zcela závažných příčin, které v daném případě nenastaly.

[13] Ohledně únosu stěžovatelky a její dcery a obavy z možného opětovného únosu v případě návratu do vlasti je na místě poukázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu,

který se otázkou potíží žadatele o azyl se soukromými osobami v zemi původu opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, se podává, že skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona). Je možno také odkázat na rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, kde zdejší soud vyslovil, že žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (mafii) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatelky a ve výhrůžkách žadatelce a její dceři pro žadatelčiny podnikatelské aktivity, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná.

[14] Nutné je v posuzovaném případě rovněž upozornit na skutečnost, že žadatelka netvrdila, že by jí ruské státní orgány v souvislosti s jejím únosem neposkytly patřičnou pomoc či že by persekucní aktivity únosců směřující proti její osobě dokonce podporovaly.

[15] Pokud stěžovatelka ve své kasační stížnosti uvádí, že v Ruské federaci dochází k porušování základních lidských práv a autoritářským režimem je její život přímo dotčen, není z obsahu kasační stížnosti ani ze spisové dokumentace zřejmé, v čem konkrétně spatřuje jí tvrzený dopad do osobní sféry. V této souvislosti zdejší soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, který ostatně zmiňuje i městský soud a který ve vztahu k naplnění podmínky § 12 zákona o azylu uvádí, že skutečnost, že „*v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, však neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven.*“ Ze stěžovatelčina obecného konstatování o neuspokojivé situaci na poli lidských práv v Ruské federaci proto nelze vyvodit existenci azylově relevantní skutečnosti, a to ani ve spojení se stěžovatelkou tvrzené možnosti opakování jejího únosu.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje v posuzované věci dostatečná vodítka pro vypořádání se s kasačními důvody a městský soud se od nich neodchýlil. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. září 2014

JUDr. Radan Malík
předseda senátu